

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w **dniu 27 czerwca 2014 r.**
w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuplicach
ul. Mickiewicza 27; 68-219 Tuplice

Działając na podstawie art.22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013r. poz.182 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz.543 ze zm.);

Zespół kontrolny w składzie:

- **Krystyna Chabowska** Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 232-1/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. - *przewodnicząca zespołu kontrolnego;*
- **Krzysztof Frisoli** Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 232-2/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. - *członek zespołu kontrolnego;*
- **Elżbieta Szwonka** Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 232-3/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. - *członek zespołu kontrolnego;*

[Dowód: akta kontroli str. 1-3]

przeprowadził w dniu 27 czerwca 2014 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuplicach kontrolę kompleksową w zakresie wszystkich sfer działania jednostki z zakresu pomocy społecznej – zgodnie z Programem kontroli zatwierdzonym przez Z-cę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego.

[Dowód: akta kontroli str. 4-11]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str.11a-11c]

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach.

Kontrola przeprowadzona była metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeniobiorców oraz akta osobowe kierownika ośrodka i pracowników socjalnych w zakresie wymaganych kwalifikacji.

Okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2013 do dnia kontroli.

Zagadnienia wymagające oceny:

1. Kwalifikacje kadry oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej.

2. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.
3. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.
4. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia z dnia 13 czerwca 2000 r. w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.
5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
6. Pomoc osobom starszym, przewlekle chorym.
7. Pomoc udzielana osobom i rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 13 czerwca 2014 r. znak: PS-I.431.4.7.2014.KCha.

[Dowód: akta kontroli str. 12]

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Pani Maria Kowalczyk - Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach.

USTALENIA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach (w dalszej części protokołu zwany „Ośrodkiem”) działa na podstawie: Uchwały Nr XI/56/90 Gminnej Rady Narodowej w Tuplicach z dnia 27 lutego 1990 r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach. Kierownik GOPS w Tuplicach posiada upoważnienie Wójta Gminy do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej (Zarządzenie Nr 18/4 z dnia 12.05.2004r.), Pełnomocnictwo Wójta Nr 2/2008 z dnia 31.07.2008r. do działania jednoosobowego w zakresie zarządu zwykłego polegającego na podejmowaniu czynności związanych z bieżącym funkcjonowaniem i realizacją zadań statutowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach. W czasie nieobecności Kierownika zastępuje go pracownik socjalny Maria Witka (Zarządzenie Nr 19/04 z dnia 12.05.2004r. w sprawie upoważnienie pracownika socjalnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach do wydawania decyzji administracyjnych). Pracownik posiada upoważnienie kierownika do reprezentowania kierownika w zakresie wszystkich czynności należących do kompetencji kierownika za wyjątkiem zatrudniania i zwalniania pracowników.

Każdy pracownik socjalny ma własną książkę wyjść służbowych w środowisko, w której zapisuje datę, godzinę wyjścia i przyścia. Miesięczna średnia liczba wyjść w środowisko pracowników socjalnych wynosi 21. Przyjęcia interesantów na protokół, pisma, wnioski o pomoc, odwołania rejestrowane są w dzienniku korespondencyjnym. W przypadku wniosków o pomoc po rozpatrzeniu sprawy wniosek wraz z kompletem dokumentów, wywiadem i decyzją rejestrowany jest w spisie decyzji danego świadczenia. Decyzje

odbierane są bezpośrednio w Ośrodku, w niektórych przypadkach wysyłane pocztową listem poleconym - za zwrotnym potwierdzeniem odbioru. Świadczenia wypłacane są w kasie Urzędu, osobom posiadającym konta bankowe przekazywane na konto, w przypadku osób starszych pobierających zasiłek stały - za pośrednictwem poczty. Pracownicy Ośrodka oraz klienci mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego oraz terapeuty ds. uzależnień - zatrudnionych w Ośrodku w ramach umowy-zlecenia. Harmonogram przyjęć zamieszczony jest na tablicy ogłoszeń.

Warunki lokalowe. Ośrodek mieści się w siedzibie Urzędu Gminy i zajmuje tam 2 pomieszczenia. Pracownicy socjalni i asystent rodziny zajmują jedno pomieszczenie (łącznie 4 osoby), kierownik i księgowa drugie pomieszczenie, główna księgowa zajmuje wspólne pomieszczenie z innymi pracownikami Urzędu Gminy. W ocenie Zespołu kontrolnego oraz Kierownika warunki lokalowe pracowników w Ośrodku są bardzo trudne. Utrudnione jest swobodne przedstawienie problemów i prowadzenie indywidualnych rozmów z klientami.

[Dowód: akta kontroli str.13-30]

Ad. 1. Kwalifikacje kadry oraz zgodność zatrudnienia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w ustawie o pomocy społecznej

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych w ośrodku pomocy społecznej określa art. 110 ust.11 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 182 ze zm.), zgodnie z którym „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników”.

W toku kontroli ustalono, że w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuplicach zatrudnionych jest ogółem 7 pracowników realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej na 5,87 etatu. Kierownik, 3 pracowników socjalnych, pracownik wykonujący usługi opiekuńcze zatrudnieni na cały etat, dwie osoby w księgowości na 0,87 etatu. Ponadto w Ośrodku zatrudniony jest asystent rodziny. Gmina Tuplice liczy 3.170 mieszkańców (dane z ewidencji ruchu ludności w gminie Tuplice, stan na dzień 31 grudnia 2013 r.) i przy zatrudnieniu 3 pracowników socjalnych - na jednego pracownika socjalnego przypada 1.057 mieszkańców. Ośrodek spełnia wymóg zatrudnienia określony w art. 110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej.

Wymagane kwalifikacje kierownika Ośrodka określa art. 122 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym „osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej”. Stwierdzono, że Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku zgodnie z wyżej cytowanym zapisem ustawy o pomocy społecznej. Posiada wymagany staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej (zatrudnienie w Ośrodku i na stanowisku kierownika od 1.06.1990r.). Kierownik posiada wykształcenie wyższe magisterskie i spełnia również wymagania kwalifikacyjne określone w

art. 6 ust. 4, w związku z art. 53 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2008 r Nr 223, poz. 1458 ze zm.).

Pracownicy socjalni spełniają wymagania w zakresie kwalifikacji do wykonywania zawodu - określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz.U. z 2013 r. Nr 182 ze zm.). Dwóch pracowników ukończyło studia licencjackie na kierunku *praca socjalna*, jeden - studia magisterskie na kierunku pedagogika, specjalność *praca socjalna*. Pracownicy socjalni posiadają również uprawnienia do pobierania dodatku w wysokości 250 zł za pracę w środowisku - stosownie do zapisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym pracownikowi socjalnemu, „do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki”, przysługuje dodatek do wynagrodzenia w wys. 250 zł. Zakresy czynności pracowników socjalnych, jako podstawowe zadanie do realizacji, zawierają pracę socjalną oraz przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych.

Poddając ocenie realizację zapisu art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej dotyczącego obowiązku podnoszenia przez pracownika socjalnego kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie stwierdzono, że Kierownik oraz wszyscy pracownicy socjalni realizujący pracę w rejonach opiekuńczych podnosili swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach. Na jednego pracownika socjalnego przypada 6 szkoleń rocznie, Kierownik uczestniczył w 12 szkoleniach. Szkolenia dotyczyły m.in. obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pomocy społecznej, obsługi SI Pomost i CAS, kpa, superwizji. Tematykę szkoleń przedstawia załącznik do protokołu.

[Dowód: akta kontroli str. 31-34]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

Ad.3. Rodzaj działań podejmowanych na rzecz klientów pomocy społecznej w ramach pracy socjalnej.

Zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2013 roku poz. 182 ze zm.) - praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

Z danych statystycznych za 2013 rok zawartych w rocznym MPiPS-03 wynika, że w Gminie Tuplice pomocą społeczną w różnych formach (zasiłki, usługi, praca socjalna) objęto 452 osoby z 174 rodzin, pracę socjalną prowadzono z 330 osobami ze 157 rodzin. W stosunku do ogólnej liczby osób objętych pomocą społeczną wskaźnik stanowi 73 % (średnia w województwie 73%). Pomoc „wyłącznie w postaci pracy socjalnej” świadczono dla 49 osób z 30 rodzin.

Zgodnie z art.108 pracownik socjalny Ośrodka może zawrzeć kontrakt socjalny z klientem, w celu wzmocnienia jego aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej

lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, a także w celu określenia współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny. W roku 2013 pracownicy socjalni zawarli 35 kontraktów socjalnych, w tym 9 w ramach projektu, a w 2014 r. (do czerwca) zawarto 23 kontrakty, w tym 16 EFS i 7 OPS. Wskaźnik zawartych w 2013r. kontraktów socjalnych w stosunku do liczby osób objętych pracą socjalną ogółem stanowi 11% (średnia w województwie - 6%).

Skontrolowano dokumentację 6 osób, pod względem podejmowanych działań w ramach pracy socjalnej, planowania pomocy, w tym sposobu wypełniania formularzy rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz kontraktu socjalnego: Nr decyzji: (1) OPS-SŚ.4012/13/2013 z 15.01.2013r.; (2) OPS-SŚ.4012/60/2014 z 16.06.2014r.; (3) OPS-SŚ.4011.75.2014 z 13.05.2014r.; (4) OPS-SŚ.4011/99/2013 z 31.07.2013r.; (5) OPS-SŚ.4011/26/2014 z 22.01.2014r.; (6) OPS-SŚ.4011/83/2014 z 12.07.2013r.

Stwierdzono, że w każdym badanym przypadku planowana pomoc odnotowywana jest w kwestionariuszach wywiadów środowiskowych w punkcie *Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny*, praca socjalna prowadzona z klientem w pozycji „Praca socjalna”. Ponadto w punkcie *Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej* Kierownik wskazuje występujący w rodzinie problem, podpisem zatwierdza formę, zakres, rodzaj świadczenia oraz źródło finansowania (środki z dotacji, z zadań własnych), jednak w żadnym przypadku nie wskazuje przepisu prawnego, na podstawie którego pomoc jest przyznana. We wszystkich kontrolowanych przypadkach, wywiady środowiskowe zakończone były planem pomocy (100%).

W czterech badanych przypadkach pomoc zaplanowana przez pracownika socjalnego i zatwierdzona przez kierownika zgodna jest z oczekiwaniami klienta i adekwatna do sytuacji w rodzinie. Zaplanowano pomoc finansową (zasiłek okresowy, celowy) oraz zawarcie z klientami kontraktu socjalnego na podjęcie prac społecznie - użytecznych (w trzech przypadkach), w jednym przypadku umiejętne gospodarowanie budżetem oraz opiekę asystenta rodziny. Zaplanowane działania mają na celu przezwyciężenie trudnej sytuacji, zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy oraz usamodzielnienie się rodzin.

W dwóch przypadkach pomoc ograniczała się tylko do wsparcia finansowego w formie zasiłku okresowego (spr.: OPS-SŚ.4011/75/2014; OPS-SŚ.4011/83/2014), nie uwzględniono innych możliwości pomocy np. w formie zasiłku celowego na zakup żywności w ramach programu, lub wsparcia w formie niepieniężnej - specjalistycznego poradnictwa psychologicznego w ramach terapii uzależnień. Nie w każdym przypadku fakt zawarcia kontraktu socjalnego jest odnotowywany w formularzu wywiadu środowiskowego w pozycji *Praca socjalna* (spr. OPS-SŚ.4011/75/2014; OPS-SŚ.4011/83/2014). W pozostałych przypadkach opis jest obszerny i szczegółowy.

Ponadto, w jednym przypadku (OPS-SŚ.4012/60/2014) klient wnioskując o pomoc celową na zakup żywności, otrzymał decyzję na zasiłek celowy w wys. 300zł z przeznaczeniem na dojazdy na szkolenie do ZDZ w Żarach. Fakt ten jednak został wyjaśniony przez pracownika socjalnego w punkcie wywiadu „*Ocena sytuacji rodziny, wnioski pracownika socjalnego*”.

z którego wynika, że „żywność klientowi zapewniają rodzice..., w trakcie wywiadu ustalono, że klient oczekuje pomocy finansowej na pokrycie kosztów dojazdu na szkolenie”.

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że w każdym badanym przypadku z klientem został zawarty kontrakt socjalny. W punkcie III pracownik socjalny określił działania po stronie klienta oraz po stronie pracownika socjalnego wskazując termin wykonania, określił też cel główny i cele szczegółowe. Kontrakty socjalne zawierają podpis pracownika socjalnego i klienta w dniu zawarcia kontaktu.

Oceniając sposób wypełniania formularzy kontraktu socjalnego stwierdzono, że w dwóch badanych przypadkach dokonana przez pracownika socjalnego ocena realizacji ustalonych działań nie odzwierciedla stopnia, w jakim cel główny został osiągnięty. W kontrakcie socjalnym zawartym w dniu 14.02.2013r. w ramach projektu (spr. OPS-SŚ.4012/13/2013) - cel główny jest zbyt ogólny i niemierzalny, trudno z tak sformułowanego celu stwierdzić stopień jego osiągnięcia. Natomiast w przypadku kontraktu zawartego w dniu 18.07.2013r. w ramach pracy socjalnej (OPS-SŚ.4011/83/2014) w ocenie brak informacji, czy klientka dzięki kontraktowi posiada umiejętność gospodarowania budżetem stale czy tylko przy jednorazowych wydatkach. W pozostałych czterech przypadkach, ocena realizacji ustaleń wskazuje, że cel główny został osiągnięty. Trzy osoby podjęły prace społecznie - użyteczne, jedna osoba zdała egzamin na kursie spawacza i podjęła zatrudnienie - nie korzysta z pomocy społecznej.

Na 35 zawartych ogółem w 2013 r. kontraktów (9 z EFS, 26 OPS), w 33 przypadkach zrealizowano ustalenia kontraktów (1 częściowo, 1 nie zrealizowany). Pięć osób dzięki uczestnictwu w 2013r. w projekcie usamodzielniało się.

Z informacji kierownika (zał. str. 44) wynika, że spośród wszystkich uczestników projektu systemowego (2008-2013) - 34 osoby usamodzielniały się i przestały korzystać z pomocy społecznej Ośrodka (podjęły pracę, wyjechały za granicę, zmieniły miejsce zamieszkania, otrzymały świadczenia z innych systemów, odeszły od partnerów alkoholików).

[Dowód: akta kontroli str.35-101]

Zadanie realizowane z **uchybieniami** pod względem dokumentowania działań oraz planowania pomocy na rzecz klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej.

Ad. 4. Działania podejmowane przez gminę na rzecz osób bezdomnych.

Zgodnie z zapisem art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, „udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;” należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Ww. potrzeby stanowią minimum egzystencji, a gmina zobowiązana jest zapewnić je każdej osobie tego pozbawionej.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 wynika, iż w 2013 roku pomocy społecznej z powodu bezdomności udzielono 2 osobom.

W trakcie kontroli ustalono, że na terenie gminy nie ma placówki zapewniającej pomoc osobom bezdomnym (noclegowni, schroniska). Z informacji Kierownika jednostki wynika, że obecnie na terenie gminy, nie ma osób bezdomnych, a w latach 2014/2015 planowane jest utworzenie mieszkania chronionego, które będzie mogło zabezpieczyć potrzeby potencjalnych klientów. Do tego czasu, w sytuacji gdy na terenie gminy pojawi się osoba bezdomna, będzie kierowana do schroniska, noclegowni lub hostelu dla osób bezdomnych znajdujących się w sąsiednich gminach na terenie województwa lub poza nim. Nie przedstawiono kontrolującym podpisanych porozumień/umów pomiędzy Gminą a placówkami całodobowymi zapewniającą pomoc osobom bezdomnym.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 2 osób bezdomnych korzystających z pomocy Ośrodka (100% bezdomnych objętych pomocą Ośrodka). Z analizy akt wynika, że jedna z osób przebywa w Schronisku dla osób bezdomnych im. Św. Brata Alberta w Leśnej (Powiat Lubański, woj. Dolnośląskie). Jest to osoba samotna, nie utrzymuje kontaktów z rodziną, bezrobotna, zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy, bez prawa do zasiłku dla osób bezrobotnych (56 lat). Posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - schorzenia psychiczne oraz neurologiczne (zanki podkorowe mózgowia, epilepsja, skurczowy niedowład połowiczny lewostronny po przebytych urazach czaszkowo – mózgowych). Z zapisów wywiadu środowiskowego wynika, że w/w osoba otrzymuje świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego (jedyne dochód), z którego w 70% pokrywa koszty utrzymania w schronisku. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach ponosi pozostałą część kosztów utrzymania. Druga osoba bezdomna zmarła w dniu 11.07.2013 r. (49 lat). Z analizy akt wynika, że samotny mężczyzna (kawaler) przebywał w Domu dla Bezdomnych i Najuboższych w Lutynce (gm. Wymiarki). Nie posiadał dochodów, nie był zarejestrowany w Urzędzie Pracy. W 2013 roku uległ wypadkowi (uraz kręgosłupa) i z tego powodu został umieszczony w miesiącu kwietniu br. w Szpitalu Wojskowym w Żarach. Z wywiadu środowiskowego wynika również, że otrzymywał świadczenie pieniężne w formie zasiłku okresowego z powodu bezdomności a także zasiłek celowy na żywność z programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Z analizowanej dokumentacji wynika, że w/w osoby nie zostały objęte indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach a także przez Placówki dla osób bezdomnych. Pracownik socjalny zatrudniony w/w schronisku, w którym aktualnie przebywa jedna z osób, poinformował pisemnie Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach, że nie ma możliwości sporządzenia z w/w indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności z powodu choroby (schorzenia psychiczne i neurologiczne). Tym bardziej należy zastanowić się nad właściwą formą pomocy dla klienta, szczególnie że w jego sytuacji, tymczasowy pobyt w schronisku może zagrozić jego życiu i zdrowiu (ustalenie planu pomocy, w przypadku osoby chorej zapewnienie właściwych do potrzeb usług).

W przypadku problemu bezdomności, ważnym i istotnym zadaniem pomocy społecznej jest umiejętność zidentyfikowania potrzeb klienta i przyczyn jego problemu, a następnie zaplanowania i realizacji we współpracy z nim określonych działań.

Stwierdzono istotne uchybienia w realizacji zadania pod względem pracy z osobami bezdomnymi.

Ad.5. Ocena realizacji przez gminę zapisów Porozumienia na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych, opuszczających areszt śledczy oraz ich rodzin.

Pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego realizowana jest na podstawie art. 17 ust.1 pkt.16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz na podstawie Porozumienia zawartego dnia 13 czerwca 2000 r. pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie zasad współpracy w zakresie organizacji pomocy na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz rodzin osób pozbawionych wolności.

Ze sprawozdania rocznego MPiPS-03 wynika, iż w 2013 roku pomocy społecznej udzielono 2 osobom zwolnionych z zakładów karnych i aresztów śledczych.

Skontrolowano dokumentację (sprawa Nr OPS-SŚ.4012/33/2013 z 12.02.2013r.) osoby zwolnionej z Zakładu Karnego w Krzywańcu w dniu 29.01.2013r. Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że klient po opuszczeniu Zakładu Karnego złożył w Ośrodku w dniu 31.01.2014r. wniosek o pomoc, a w dniu 11.02.2013r. pracownik socjalny, z zachowaniem 14-dniowego terminu, przeprowadził wywiad środowiskowy. Oceniając sposób wypełniania formularza wywiadu, stwierdzono, że w pozycji „*praca socjalna*” pracownik socjalny odnotował „klient został zgłoszony do podjęcia prac społecznie - użytecznych. Rozmowa o abstynencji, o możliwości korzystania z usług terapeuty uzależnień w punkcie konsultacyjnym w Tuplicach”. Natomiast „*Plan pomocy zatwierdzony przez kierownika*” ogranicza się jedynie do wsparcia finansowego. W tym przypadku osoba skorzystała z pomocy społecznej w formie zasiłku celowego, z klientem nie podpisano kontraktu socjalnego, pomimo, iż stwierdzono nadużywanie alkoholu i klient został zgłoszony do prac społecznie użytecznych.

Z informacji kierownika wynika, że w 2014 r. Ośrodek otrzymał jedną informację z aresztu śledczego w Lubsku o zakończeniu kary przez osadzonego, pracownik socjalny skontaktował się z klientem, który jednak nie wyraził woli współpracy w zakresie udzielenia pomocy. Klient skontaktował się z Wójtem odnośnie mieszkania. Pracownik socjalny udokumentował zdarzenie w formie protokołu.

Oceniając realizację postanowień zawartych w Porozumieniu stwierdzono, że Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, jednak nie w pełni realizuje zapisy Porozumienia zawartego pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej - brak jest dokumentacji potwierdzającej współpracę z zakładami karnymi (paragraf 8 wyżej cyt. Porozumienia).

Stwierdzono uchybienia w sposobie realizacji zadania pod względem podejmowanych działań z administracją zakładów karnych na rzecz poprawy współpracy w realizacji zapisów porozumienia.

Ad. 5. Oparcie społeczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3,5, 6 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. 2013 r. poz. 182 ze zm.), ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz.U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) Gmina powinna zapewnić wsparcie i rozwój różnych form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W gminie brak infrastruktury dla osób z zaburzeniami psychicznymi, nie ma środowiskowego domu samopomocy oraz klubu samopomocy. Nie są realizowane usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W rejestrze wpływu wniosków prowadzonym przez Ośrodek brak wniosków o tę formę pomocy.

Z wyjaśnień Kierownika kontrolowanej jednostki wynika, że jedna osoba z zaburzeniami psychicznymi uczęszcza systematycznie do Warsztatów Terapii Zajęciowej w Żarach realizujących zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Brak jednak dokumentacji potwierdzającej udzielone wsparcie dla w/w osoby.

Ustalono, że na koniec 2013 r. liczba osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych w gminie wynosiła 196 osób (dane Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia z roku 2013), natomiast średnia liczba leczonych w stosunku do liczby mieszkańców gminy stanowiła 6,09% (średnia w województwie: 5,81%).

Z analizy dokumentacji (adnotacja w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, orzeczenie o niepełnosprawności) wynika, że w latach 2013-2014, 22 osoby z zaburzeniami psychicznymi skorzystały z poradnictwa prawnego (w tym 8 osób), z poradnictwa socjalno-rodzinnego świadczonych przez pracowników socjalnych (w tym 12 osób), a także z poradnictwa terapeuty ds. przeciwdziałania przemocy (w tym 2 osoby). W przypadku poradnictwa ds. uzależnień, zostały wytypowane 4 osoby z zaburzeniami psychicznymi, niestety nie skorzystały z tej możliwości wsparcia. Wszystkie w/w osoby posiadały orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U oraz 02-P.

W okresie od maja do grudnia 2014 r. realizowany jest w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuplicach projekt systemowy EFS POKL Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji pt. „Odnaleźć siebie” – ścieżka reintegracji społeczno – zawodowej. Z analizowanej dokumentacji (plan działania – ustalony plan pomocy w rodzinnym wywiadzie środowiskowym, zaświadczenie) wynika, że jedna osoba z zaburzeniami psychicznymi uczestniczy w niniejszym projekcie, 42 letnia kobieta, pozostająca bez zatrudnienia, prowadząca wspólne gospodarstwo domowe wraz z dwojgiem swoich dzieci.

W 2013 roku, Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach w ramach Programu Osłonowego

„Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” organizował na rzecz mieszkańców warsztaty, spotkania z terapeutą ds. przemocy, piknik rodzinny, wyjazdy i spotkania integracyjne dla dzieci tj. mikołajki, rajd rowerowy, wyjazd na basen. Wg. analizy dokumentacji listy obecności wynika, że w całym projekcie uczestniczyło m.in. 9 osób z zaburzeniami psychicznymi (brak potwierdzenia występujących zaburzeń psychicznych w dokumentacji).

W ramach czynności kontrolnych ustalono, że w 2013 roku (zgodnie z sprawozdaniem rocznym MPiPS-03) liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie w formie zasiłku stałego wyniosła - 40. Ustalono, że 8 osób które pobierały świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego, posiadały orzeczenia Powiatowych Zespołów do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z kodami chorobowymi 01-U oraz 02-P.

Skontrolowano dokumentację 4 świadczeniobiorców korzystających z zasiłków stałych wypłacanych na podstawie wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności z tytułu zaburzeń psychicznych (50% ogółu osób korzystających ze świadczenia). Stwierdzono, że dokumentacja była kompletna, zachowane były terminy określone przepisami. Odbiór decyzji odbywał się za potwierdzeniem odbioru.

Z analizowanej dokumentacji tj. rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz zaświadczeń lekarskich wynika, że wszystkie osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe. Wszystkie w/w osoby są osobami biernymi zawodowo. 2 osoby mieszkają „na pokoju” u rodziców. Przedział wiekowy w/w osób 33 – 55 lat. Trzy osoby posiadają orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym, natomiast jedna osoba w stopniu znacznym (1 osoba – 01/U; 3 osoby – 02/P). 2 osoby mają orzeczenie o niepełnosprawności ważne na stałe, 1 osoba do dnia 28.02.2015 r. oraz następna osoba do dnia 31.12.2016 r. Wszystkie w/w osoby wymagają wsparcia z systemu środowiskowego, wsparcia w samodzielnej egzystencji (usługi socjalne, opiekuńcze, terapeutyczne oraz rehabilitacyjne), ponadto jedna osoba ma wskazania do zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, uczestniczenia w szkoleniach, w tym specjalistyczne przyuczenie stanowiskowe. Poza świadczeniem pieniężnym w formie zasiłku stałego, 2 osoby otrzymują zasiłek pielęgnacyjny. Powodem przyznania świadczenia jest również ubóstwo, choroba przewlekła oraz bezrobocie.

Sporządzone plany pomocy uwzględnione w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przedstawiają działania ukierunkowane na pomoc doraźną. Wymienione działania: świadczenia finansowe, wizyty w środowisku oraz rozmowy wspierające, umożliwiają zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, natomiast brak wskazania celów ukierunkowanych na utrzymanie jak najdłużej tych osób w środowisku (uporządkowanie i ustabilizowanie sytuacji życiowej) i realizacji wskazań do świadczenia oparcia środowiskowego.

Z wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że osoby z zaburzeniami psychicznymi są informowane o możliwości z korzystania z usług Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowego Domu Samopomocy a także o wszelkich formach pomocy finansowej oraz rzeczowej (brak dokumentacji potwierdzających udzielania informacji w zakresie udzielania odpowiedniego oparcia społecznego).

Zadanie realizowane z uchybieniami pod względem realizacji i sposobu dokumentowania form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Ad. 6. Działania podejmowane na rzecz osób starych, chorych, niepełnosprawnych.

Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr XVIII/111/2012 Rady Gminy Tuplice z dnia 30 listopada 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania.

Usługi opiekuńcze realizowane są przez 1 opiekunkę zatrudnioną w Ośrodku w ramach umowy o pracę na pełen etat.

Z danych liczbowych przedstawionych w sprawozdaniu rocznym MPiPS-03 z realizacji zadań pomocy społecznej wynika, iż w roku 2013 ze świadczeń pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych korzystało 6 osób.

Skontrolowano dokumentację 3 osób korzystających z usług opiekuńczych (50% korzystających ze wsparcia). Stwierdzono, iż w aktach znajdowała się pełna dokumentacja, zaświadczenia lekarskie, zachowane były terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, aktualizacji wywiadu jak i wydanej decyzji.

W/w osoby posiadały orzeczenie o niepełnosprawności, z którego wynikały m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej. Jedna osoba prowadzi wspólne gospodarstwo z dziećmi oraz bratem, natomiast 2 osoby prowadzą samodzielnie gospodarstwo domowe. Schorzenia osób korzystających z usług opiekuńczych to niepełnosprawność: cukrzyca, niedokrwienie mózgu, choroba Huntingtona. Wszystkie osoby korzystające z pomocy w formie usług opiekuńczych są osobami sprawnymi ruchowo oraz intelektualnie, wymagającymi wsparcia w podstawowych czynnościach dnia codziennego. Dwie osoby, to osoby samotne, w wieku 84 i 89 lat. Jedna osoba posiada znaczny stopień niepełnosprawności wydany na okres stały, natomiast druga osoba posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności wydany również na okres stały. Dochodem dla w/w osób jest świadczenie emerytalne z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast jedna osoba otrzymuje świadczenie pieniężne w formie zasiłku stałego oraz świadczenia rodzinne i alimentacyjne.

Wszystkie wnioski o przyznanie usług opiekuńczych zostały rozpatrzone pozytywnie.

W kontrolowanej dokumentacji liczba godzin usług opiekuńczych w tygodniu w stosunku do jednej osoby wynosiła:

- 2 osoby: od poniedziałku do piątku - 2 godz. x 5 dni w tygodniu;

- 1 osoba: od poniedziałku do piątku - 3 godz. x 5 dni w tygodniu;

Średnia liczba godzin świadczonych usług w ciągu dnia dla 1 osoby wyniosła 1,67 godziny.

(decyzje administracyjne przyznające usługi opiekuńcze dla w/w osób dotyczą jedynie okresu poniedziałek – piątek).

Zakres pomocy świadczonej w formie usług opiekuńczych, wyszczególniony na decyzji przyznającej świadczenie osobom, ustalany był podczas wywiadu środowiskowego i obejmował pomoc w zakresie zaspokajania potrzeb bytowych i prowadzenia gospodarstwa domowego: pranie, zakupy, utrzymanie czystości, ogrzewanie (palenie w piecu), realizowanie recept wypisanych przez lekarza, załatwianie spraw urzędowych.

[Dowód: akta kontroli str. 140-141]

Nie stwierdzono uchybień w sposobie realizacji zadania.

W ramach oparcia społecznego dla osób starszych na terenie Gminy Tuplice funkcjonuje Klub Seniora, gdzie są organizowane spotkania tematyczne oraz zajęcia kulinarne i wyjazdy integracyjne (Dzień Seniora, Wigilia, Wyjazd do Teatru do Zielonej Góry, imprezy okolicznościowe...). Organizowane są również cykliczne akcje z udziałem lekarzem oraz pielęgniarki środowiskowej: profilaktyka, badania poziomu cukru, pomiaru ciśnienia tętniczego, informacje o napotykanym zagrożeniach w różnych sytuacjach na co dzień (co potwierdza dokumentacja: zdjęcia, sprawozdania oraz opisy w/w spotkań). Natomiast w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, dzielnicowy (monitoruje) odwiedza osoby starsze, szczególnie osoby samotne w ich miejscu zamieszkania, w celu prowadzenia profilaktyki ich bezpieczeństwa.

W celu zwiększenia działań na rzecz aktywności osób starszych, wskazane byłoby przystępowanie przez Gminę do projektów w tym zakresie, a także nawiązywanie partnerstwa z ościennymi gminami, które służyłyby wymianie doświadczeń, poglądów oraz integracji społecznej.

Z wyjaśnień Kierownika jednostki wynika, że osoby starsze mające problem z poruszaniem się, mają zapewniony odpowiedni transport (busa) udostępnianego przez osoby służące pomocą z terenu gminy, a w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia jest prowadzona współpraca z policją i ośrodkiem zdrowia w formie telefonicznej, czasami osobiście (brak dokumentacji w sprawie).

[Dowód: akta kontroli str. 142-143]

Kierowanie do domu pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadanie gminy o charakterze obowiązkowym, określone w art. 17, ust.1, pkt

16 ustawy o pomocy społecznej dot. kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Na terenie gminy Tuplice nie ma domu pomocy społecznej.

Ustalono, że w 2013 r. koszt pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej wyniósł 51 667, 00 zł. (zabezpieczenie budżetu na 2014 r. – 70 000, 00 zł). Na dzień kontroli, tj. na dzień 27 czerwca 2014 r. w domach pomocy społecznej przebywa 2 mieszkańców z terenu gminy Tuplice. Gmina ponosi odpłatność za wszystkich mieszkańców gminy, którzy są umieszczeni w całodobowych placówkach, ponadto są zawarto 2 umowy z rodzinami dot. odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej. W latach 2013/2014 do Ośrodka Pomocy Społecznej w Zwierzynie wpłynął jeden wniosek o umieszczenie w placówce całodobowej.

W toku czynności kontrolnych przeanalizowano dokumentację 2 osób umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej z terenu gminy Tuplice. Ustalono, że 1 osoba umieszczona jest w DPS w Miłowicach (dla osób dorosłych, dzieci oraz młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie), natomiast 1 osoba oczekuje na umieszczenie w DPS w Zielonej Górze dla kombatantów. Ustalono, że dokumentacja jest kompletna, w aktach znajdują się wywiady środowiskowe, decyzje o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu. W jednym przypadku została zawarta umowa z rodziną w sprawie odpłatności za pobyt w placówce. Wyliczona kwota odpłatności (umowa + gmina) jest naliczona prawidłowo zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Jedna osoba została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej Postanowieniem Sądu. Wiek w/w osób: 24 i 66 lat.

Pierwsza osoba została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej w Miłowicach w dniu 09.04.2010r., niezwłocznie po uzyskaniu przez Ośrodek Pomocy Społecznej sygnału o problemie i zbadaniu sytuacji klientki. W międzyczasie Ośrodek wystąpił do Sądu o umieszczenie jej w domu pomocy społecznej - bez zgody (postanowienie Sądu z dnia 25.06.2010 r, decyzja kierująca nr OPS-Sś.4061/1/2010 z dnia 09.09.2010 r.).

W przypadku drugiej osoby, oczekuje na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej dla Kombatantów w Zielonej Górze, (decyzja kierująca z dnia 17 lutego 2014 r. nr OPS-Sś.4061/2/2014). Przewidywany termin przyjęcia: I kwartał 2015 r. Z analizowanej dokumentacji (decyzje administracyjne, wywiad środowiskowy, zaświadczenia) wynika, że w/w osoba w latach 2011 – 2012 przebywała w Domu Pomocy Społecznej w Lubsku (dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz w podeszłym wieku). Klient niepełnosprawny: niedowład lewostronny, cukrzyca typu 2 oraz nadciśnienie tętnicze. Od 14 stycznia 2013 r. przebywa w Ośrodku Rehabilitacyjno-Opiekuńczym Zgromadzenia Sióstr św. Elżbiety we Wleniu (woj. Dolnośląskie). W okresie od 31 stycznia - 11 lutego 2014r. na czas leczenia przebywał w Wielospecjalistycznym Szpitalu, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Nowej Soli. Z analizy dokumentacji wynika, że Ośrodek starał się o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Tursku. Zainteresowany oświadczył pisemnie, że nie wyraża zgody na umieszczenie w tym Domu i wyraził wolę oczekiwania na wolne miejsce w DPS dla Kombatantów w Zielonej Górze. Ponadto, z notatek służbowych wynika, że pracownik socjalny wielokrotnie kontaktował się z zainteresowanym

(także z jego córką) w sprawie możliwości natychmiastowego umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej w Tursku. Poza tym, Ośrodek Pomocy Społecznej nie podejmował dodatkowo żadnych innych działań w celu umieszczenia w/w w placówce (zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego).

W okresie objętym kontrolą, Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuplicach nie wydał żadnej decyzji odmownej na wniosek o skierowanie do domu pomocy społecznej.

[Dowód: akta kontroli str. 143-157]

Stwierdzono uchybienia w realizacji zadania pod względem zapewnienia pomocy w formie pobytu w domu pomocy społecznej osobie tam skierowanej. Ośrodek nie podjął dodatkowych działań zgodnie z przepisami prawa.

Ad. 7. Pomoc udzielana osobom i rodzinom z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pomoc rodzinom przeżywającym trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego realizowana jest w oparciu o „Gminny program Wspierania rodziny na lata 2013-2015” przyjęty Uchwałą Nr XVIII/107/2012 Rady Gminy Tuplice z dnia 30 listopada 2012. Program został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2013r. poz. 135 ze zmianami).

Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w przywracaniu ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania. W celach szczegółowych założono: diagnozowanie i analizowanie przyczyn kryzysów rodzinnych; zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych; rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny między innymi poprzez asystenturę rodzinną, pracę socjalną, pomoc placówek wsparcia dziennego, poradnictwo specjalistyczne; W programie zakłada się również: przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin; wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin; dążenie do reintegracji rodziny poprzez poprawę sytuacji rodzinnej umożliwiającej powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Realizację zadań zapisanych w programie nadzoruje Wójt Gminy Tuplice.

Ze sprawozdania rzeczowo finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 2013-07-01 do 2013-12-31 wynika, że na terenie gminy działają 3 placówki wsparcia dziennego (świetlice środowiskowe). Placówki te prowadzone są przez gminę, finansowane z budżetu gminy i GKRPA. Na dostosowanie do standardów gmina uzyskała w 2013 roku środki z MPiPS w ramach Programu „Dofinansowanie standardów placówek wsparcia dziennego w 2013r” w wysokości 296 800 zł. Placówka zyskała nowy lokal i wyposażenie. Z uwagi na trwające

prace remontowe w innej części budynku przeniesienie działalności placówki nastąpi we wrześniu 2014.

Ze sprawozdania MPiPS-03 za 2013r. wynika, że w gminie było 168 rodzin (438 osób), którym przyznano pomoc; w tym 86 rodzin z dziećmi, z tego 42 rodziny (120 osób), otrzymały pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Analizowana w trakcie kontroli dokumentacja wskazuje, że plany pomocy tym rodzinom dostosowane były do zgłaszanych potrzeb i oczekiwań. Zakres i formy proponowanej pomocy były zgodne z sygnalizowanymi potrzebami dotyczyły przyznania zasiłków lub objęcia dzieci dożywianiem. W części obejmującej pracę socjalną znajdują się zapisy dotyczące np. wniosku o objęcie wsparciem przez asystenta, motywowania do podjęcia pracy lub podjęcia leczenia – np. p. K.L.) Badana dokumentacja wskazuje ponadto, że w 2013 roku dzieci z 16 rodzin objęte były dożywianiem, w 2014 liczba tych rodzin zwiększyła się do 22. Dokumentacja wskazuje, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych nie występuje samodzielnie, jest współistniejącym z innymi dysfunkcjami w rodzinie np. bezrobociem, uzależnieniami. Spośród 5 rodzin, których dokumentację badano, tylko w jednej rodzinie znajduje się osoba pracująca, w pozostałych rodzinach żadna osoba dorosła nie pracuje, zatem w zapisach jako jedno z zadań realizowanych w pracy z rodziną zawarto motywowanie do podjęcia pracy. Rodzice są także zachęceni do korzystania z pomocy specjalistycznych instytucji, np. poradni psychologiczno pedagogicznej w zakresie nabywania lub podnoszenia umiejętności rodzicielskich poprzez przyswajanie prawidłowych wzorców opiekuńczo – wychowawczych, („Szkoła dla Rodziców”). Dokumentacja potwierdza, że ww. zajęcia specjalistyczne organizowane są w miejscu zamieszkania podopiecznych - np. w dniu 17-19. 09. 2013 warsztaty pt. „Szkoła dla rodziców” odbywały się w świetlicy środowiskowej w Drzeniowie. Do rodzin objętych pomocą wysłano zawiadomienia o terminie, miejscu i tematyce spotkań.

Jedną z form pomocy tym rodzinom jest wsparcie asystenta rodziny. Gmina zatrudnia asystenta, który pracuje z 9 rodzinami, co stanowi 21,42% ogółu rodzin, którym w 2013 roku przyznano pomoc z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

W toku kontroli poddano analizie teczki 5 rodzin, z tego 2 rodzin, z którymi pracuje asystent. Analiza dokumentacji wskazuje, że praca asystenta i działania na rzecz rodziny są wyczerpująco udokumentowane. Przyjęte plany pomocy są dostosowane do stwierdzonych dysfunkcji w rodzinie i uwzględniają zaangażowanie wszystkich członków rodzin, np. w jednym przypadku w planie pomocy rodzinie zapisano zadania do wykonania dla wszystkich zarówno długookresowe (np. podjęcie terapii, utrzymanie pracy przez ojca, wzmocnienie umiejętności w opiece nad dziećmi oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego przez matkę, poprawienie ocen przez córkę) i krótkoterminowe (np. wizyta ojca z córką u lekarza, poświęcanie większej ilości czasu na pomoc córce przez matkę, córka będzie uczęszczać na zajęcia wyrównawcze). W rodzinie jest niepełnosprawne dziecko, które w okresie nauki szkolnej przebywa w SOW w Lubsku. Również wobec tego dziecka rodzina została zmobilizowana do podjęcia działań, które spowodowały włączenie dziecka do Koła Osób Niewidomych i Niedowidzących, uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym.

Z półrocznego sprawozdania zawierającego podsumowanie działań za wrzesień 2013- luty 2014, wynika, że rodzina poczyniła postępy, także w zakresie powstrzymywania się od alkoholu, poprawy warunków mieszkaniowych, terminowego regulowania należności, córka poprawiła oceny. Półroczne sprawozdania zawierają prognozy odnośnie rezultatów współpracy w następnym okresie. Z dokumentacji wynika, że plany podlegają ewaluacji i odzwierciedlają zmiany zachodzące w rodzinach.

W rodzinach, które otrzymują pomoc w postaci asystentury przebywało 20 dzieci (z tego 1 tj. 5%) w pieczy zastępczej: Analizowana dokumentacja wskazuje, że w okresie objętym kontrolą w pieczy zastępczej umieszczone zostało 1 dziecko (placówka opiekuńczo – wychowawcza). Rodzina, z której dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej została objęta oddziaływaniami asystenta. Z informacji wynika, że praca asystenta zmierzająca do stworzenia możliwości powrotu dziecka do rodziny nie przynosi oczekiwanych efektów z uwagi na bierną postawę matki, która założywszy nową rodzinę nie widzi potrzeby powrotu dziecka do domu. Praca asystenta skupia się w tym przypadku nad zmianą postawy matki, przezwyciężeniem jej niechęci do powrotu nastoletniego dziecka do domu. Dziecko przebywa aktualnie w PDD w Lubsku, (MOS w Jeleniej Górze), utrzymuje bliższy kontakt z babcią, do której będzie urlopowane w sierpniu.

Asystent rodziny posiada wymagane kwalifikacje (mgr pedagogiki w zakresie pracy socjalnej). Zatrudniony na umowę na czas określony od 20.01.2014 do 31.12.2016.

Ze sprawozdania rzeczowo finansowego z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za okres od 01.07.2013 do 31.12.2013 wynika, że na terenie miasta i gminy nie ma rodzin wspierających (o których mowa w art. 29 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Poinformowano kierownika o zasadności ich powołania, zwłaszcza, że rodziny, których teckki analizowano i tak korzystają doraźnie w opiece nad dziećmi oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego i w wypełnianiu podstawowych ról społecznych z pomocy osób z najbliższego otoczenia.

W realizacji zadania dotyczącego wspierania rodzin, którym w 2013 roku udzielono pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego stwierdzono, że 21,42% tych rodzin objętych jest pomocą poprzez działania asystenta, nie są wykorzystywane przez jednostkę inne instrumenty wspierania rodziny np. rodziny wspierające.

[Dowód: akta kontroli str. 158-196]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadań pod względem:

1. Spełnienia ustawowego wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych i asystenta rodziny.
2. Kwalifikacji kierownika jednostki i pracowników socjalnych.
3. Udziału pracowników socjalnych w szkoleniach tematycznych.
4. Wsparcia osób korzystających z usług opiekuńczych.
5. Udzielania wsparcia rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.

Stwierdzono uchybienia lub istotne uchybienia w zakresie:

1. Dokumentowania działań oraz planowania pomocy na rzecz klientów pomocy społecznej z wykorzystaniem narzędzi pracy socjalnej.
2. Działania na rzecz osób zwalnianych z zakładów karnych/aresztów śledczych w ramach Porozumienia.
3. Pracy z osobami bezdomnymi.
4. Realizacji form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
5. Kierowania do domu pomocy społecznej.

Odpowiedzialność za uchybienia w kontrolowanym zakresie ponosi Kierownik Ośrodka.

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzeniu kontroli dokonano wpisu do znajdującej się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tuplicach - książki kontroli pod nr. 3.

Pouczenie

Na podstawie § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005r. ze zm.) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba

ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których: jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuplicach, drugi Wójtowi Gminy Tuplice, trzeci egzemplarz pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

Krystyna Chabowska

Starszy Inspektor Wojewódzki

.....

Maria Kowalczyk

.....

Krzysztof Frisoli

Starszy Inspektor

Tuplice, dnia

.....

Elżbieta Szwonka

Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp., 16 września 2014 r.